

№4/2026

ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

ADPI
Ilmiy xabarnomasi

TARBIYA FANI O'QITUVCHILARINI TAYYORLASH JARAYONIDA INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASH VA RAG'BATLANTIRISH KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH

Abduraxmonova Dilobar Shuhratbekovna

Andijon shahar 35-Davlat ixtisoslashgan maktab

Annotatsiya.

Mazkur maqolada bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida o'quvchilarni individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda pedagogik, psixologik va amaliy jihatlar tahlil qilinib, individual yondashuvga asoslangan baholash va rag'batlantirishning ta'lim jarayonidagi o'rni ochib berilgan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda mazkur kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali metod va vositalar asoslab berilgan.

Kalit so'zlar:

tarbiya fani, individual yondashuv, baholash, rag'batlantirish, kasbiy kompetensiya, bo'lajak o'qituvchi.

Аннотация.

В статье рассматриваются вопросы формирования у будущих учителей предмета «Тарбия» компетенций оценивания и стимулирования обучающихся на основе индивидуального подхода. Проанализированы педагогические, психологические и практические аспекты подготовки будущих педагогов. Раскрыта роль индивидуального подхода в процессе оценивания и поощрения учащихся, а также обоснованы эффективные методы и средства формирования профессиональных компетенций будущих учителей.

Ключевые слова:

предмет «Тарбия», индивидуальный подход, оценивание, стимулирование, профессиональная компетенция, будущий учитель.

Abstract.

This article examines the issues of forming assessment and motivation competencies in future teachers of the subject "Tarbiya" based on an individual approach. The pedagogical, psychological, and practical aspects of teacher training are analyzed. The role of individual approach in the assessment and encouragement of students is revealed, and effective methods and tools for developing professional competencies of future teachers are substantiated.

Keywords:

Tarbiya subject, individual approach, assessment, motivation, professional competence, future teacher.

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar bo'lajak o'qituvchilardan nafaqat puxta nazariy bilimlarga ega bo'lishni, balki o'quvchilar shaxsini har tomonlama chuqur anglay olish, ularning individual psixologik, intellektual va ijtimoiy xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya jarayonini samarali tashkil etish kompetensiyalarini ham talab etmoqda. Xususan, o'quvchilarning individual imkoniyatlari, qiziqishlari, ehtiyojlari va rivojlanish darajasini inobatga olgan holda ularni baholash va rag'batlantirish bo'lajak o'qituvchining muhim kasbiy vazifalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Ayniqsa, tarbiya fanining mazmun-mohiyati o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy kamolotini ta'minlashga, ularni jamiyatda faol, mas'uliyatli va ijtimoiy yetuk shaxs sifatida shakllantirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi. Shu sababli mazkur fan o'qituvchisidan yuqori darajadagi pedagogik mahorat, kommunikativ madaniyat, baholash va rag'batlantirishning tarbiyaviy ahamiyatini anglash hamda individual yondashuvga

asoslangan metodlardan samarali foydalanish talab etiladi. Bu esa tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalariga bo'lgan ehtiyojni yanada kuchaytiradi.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish kompetensiyalarini shakllantirish zamonaviy pedagogika fanining dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Mazkur muammoning ilmiy-pedagogik jihatdan asoslab berilishi va amaliy yechimlarini ishlab chiqish ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini ta'minlash hamda pedagog kadrlar tayyorlash sifatini yangi bosqichga ko'tarishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Individual yondashuvning pedagogik mohiyati. Individual yondashuv — bu ta'lim jarayonida har bir o'quvchining shaxsiy xususiyatlari, qobiliyatlari, qiziqishlari va rivojlanish darajasini inobatga olgan holda pedagogik faoliyatni tashkil etishdir. Tarbiya fanida individual yondashuv o'quvchilarning axloqiy qadriyatlari, ijtimoiy faolligi va shaxsiy pozitsiyasini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bo'lajak o'qituvchi individual yondashuv asosida baholash orqali o'quvchining faqat bilim darajasini emas, balki uning xulq-atvori, mas'uliyati, ijtimoiy faolligi va ijobiy sifatlarini ham hisobga olishi lozim.

Baholash va rag'batlantirish kompetensiyalarining mazmuni. Baholash kompetensiyasi — bu o'qituvchining o'quvchilarning ta'lim-tarbiyaviy faoliyatini adolatli, shaffof va rivojlantiruvchi mezonlar asosida tahlil qila olish qobiliyatidir. Rag'batlantirish esa o'quvchini ijobiy faoliyatga undash, uning ichki motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi.

Tarbiya fani o'qituvchisi baholash va rag'batlantirish jarayonida, o'quvchining individual rivojlanish dinamikasini hisobga olishi, ijobiy xatti-harakatlarni o'z vaqtida e'tirof etishi, tanqid va bahoni tarbiyaviy maqsadda qo'llashi, rag'batlantirishning ma'naviy-axloqiy jihatlariga e'tibor qaratishi zarur.

Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda amaliy yondashuv. Pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonida interfaol metodlar, amaliy mashg'ulotlar, pedagogik vaziyatlar tahlili, treninglar va refleksiv topshiriqlar muhim o'rin tutadi. Ushbu vositalar bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarida real pedagogik vaziyatlarda individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, pedagogik amaliyot jarayonida talabalarning mustaqil baholash mezonlari ishlab chiqishi va ularni amalda qo'llashi mazkur kompetensiyalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish kompetensiyalarini shakllantirish zamonaviy ta'lim tizimida alohida dolzarb ahamiyat kasb etadi. Ushbu kompetensiyalar o'qituvchining kasbiy faoliyatida o'quvchilarning individual psixologik xususiyatlari, qiziqishlari, ehtiyojlari va rivojlanish darajasini hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya jarayonini samarali tashkil etish imkonini beradi.

Individual yondashuvga asoslangan baholash va rag'batlantirish jarayoni o'quvchilarning nafaqat bilim va ko'nikmalarini aniqlash, balki ularning axloqiy fazilatlarini, ijtimoiy faolligi, mas'uliyati va shaxsiy rivojlanish dinamikasini ham baholashga xizmat qiladi. Bu esa o'quvchilarda o'ziga ishonch, mustaqil fikrlash, ijobiy xulq-atvor va ichki motivatsiyaning shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, tarbiya fanida baholash va rag'batlantirishning tarbiyaviy ahamiyati kuchli bo'lib, u o'quvchilarni ijtimoiy faol, ma'naviy barkamol va vatanparvar shaxs sifatida tarbiyalashda muhim vosita hisoblanadi.

Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarida mazkur kompetensiyalarni shakllantirish pedagogik ta'lim jarayonida nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy tayyorgarlikni kuchaytirishni talab etadi. Bu borada interfaol metodlar, muammoli vaziyatlar tahlili, trening mashg'ulotlari, pedagogik refleksiya va mustaqil faoliyatga asoslangan topshiriqlardan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, pedagogik amaliyot jarayonida talabalarni real ta'lim-tarbiyaviy vaziyatlarda individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish faoliyatiga jalb etish mazkur kompetensiyalarning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli baholash vositalari va kompetensiyaga yo'naltirilgan yondashuvlarni ta'lim jarayoniga keng joriy etish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Kasbiy refleksiya va o'z-o'zini tahlil qilish ko'nikmalarining rivojlanishi esa o'qituvchining pedagogik faoliyatini doimiy takomillashtirib borishiga zamin yaratadi.

Xulosa sifatida ta'kidlash joizki, bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish kompetensiyalariga ega qilib tayyorlash ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash hamda jamiyat uchun ijtimoiy mas'uliyatli, faol va ma'naviy yetuk shaxslarni tarbiyalashda muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev A. Kasbiy ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Fan, 2021.
2. Karimov I. Ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlar. – Toshkent, 2020.
3. Slastenin V.A. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2019.
4. Klarin M.V. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Moskva: Pedagogika, 2018.
5. Zimnyaya I.A. Pedagogik kompetensiya va kompetentlik nazariyasi. – Moskva, 2017.
6. Yakimanskaya I.S. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim asoslari. – Moskva: Pedagogika, 2016.
7. Muslimov N.A. Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy tayyorlashning metodik asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
8. Xodjayev B.X. Pedagogik diagnostika va baholash texnologiyalari. – Toshkent, 2020.
9. Shodiyev R.A. Tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2021.
10. Ismoilova Z.K. Pedagogik refleksiya va o'qituvchi kasbiy rivoji. – Toshkent, 2018.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA

Yulbarsova Xurshida Abdullajonovna		
<i>Bo'lajak sotsiologlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda interfaol pedagogik texnologiyalarning samaradorligi .....</i>	4	10
Axunov Umidbek Ruzibayevich		
<i>Bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashda kinestetik rivojlanish darajasini baholash mezonlari .....</i>	11	13
Saidg'aniyev Saidaxmad Oybek o'g'li		
<i>Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchisining nazariy tayyorgarligi mazmuni va ahamiyati .....</i>	14	17
Karimova Narqiza Yaxёevna		
<i>Роль идеологического иммунитета в процессе социально-психологической адаптации молодежи .....</i>	18	23
Anvarbekova Xilola Numanovna		
<i>Raqamli ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak informatika o'qituvchilarida media kompetentligini rivojlantirish .....</i>	24	28
Temirova Gulmira Alibekovna		
<i>Kompetentsiyaviy yondashuv ta'lim jarayonini takomillashtirishning innovatsion yo'li sifatida .....</i>	29	35
Xamitjonov Muxammadbobir Ulug'bek o'g'li		
<i>Dzyudo sportida vazn boshqaruvini takomillashtirishning pedagogik va fiziologik asoslari .....</i>	36	40
Qushmonov Adaxam Akramjonovich		
<i>Xalq o'yinlari asosida talabalarining jismoniy faollik ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari .....</i>	41	44
Umarov Azizbek Vaxobovich		
<i>Xorijiy ta'lim tajribalarida mediakompetentlikni rivojlantirish modellari va ularning pedagogik ahamiyati .....</i>	45	50
Abduraxmonova Dilobar Shuhratbekovna		
<i>Tarbiya fani o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida individual yondashuv asosida baholash va rag'batlantirish kompetensiyalarini shakllantirish .....</i>	51	53
Qushmonov Adaxam Akramjonovich		
<i>Pedagogika yo'nalishi talabalarining jismoniy faollik ko'nikmalarini xalq o'yinlari asosida rivojlantirish metodikasining samaradorligini tajriba-sinovda asoslash .....</i>	54	57
Rahmonov Mirzoxid Shavkatovich		
<i>Sun'iy intellekt va ta'lim: o'zbekiston tajribasi .....</i>	58	64
Raximov Xasanboy Kamoliddin o'g'li		
<i>Talaba - yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirishning mentorlik modeli .....</i>	65	70
Xabibullayeva Xilola		
<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzi madaniyatini rivojlantirish yo'llari .....</i>	71	73

